

Sygn. akt III AUa 416/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Pasek
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Lublinie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 30 stycznia 2018 r. sygn. akt VIII U 1638/16

I. oddala apelację;

II. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie adwokat B. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 416/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. B. przeliczenia podstawy wymiaru ostatnio przyjętej do wysokości renty oraz przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w myśl art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2017, poz. 1383 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że przedłożone dokumenty nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego. Organ rentowy wskazywał, że do podstawy wymiaru renty za okresy od 15 września 1957 do 31 sierpnia 1958 roku, od 1 czerwca 1967 roku do 31 grudnia 1975 roku, od 1 stycznia 1979 roku do 31 grudnia 1979 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne z uwagi na brak dokumentów potwierdzających wynagrodzenia za wymienione okresy. Do podstawy wymiaru renty nie przyjęto zarobków za 1979 roku na podstawie przedłożonego angażu z Zakładów (...) w P., ponieważ trudno ustalić wynagrodzenie na podstawie stawek godzinowych oraz brak możliwości ustalenia ilości przepracowanych godzin. Organ rentowy wywodził również, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczonej z uwzględnieniem wynagrodzeń uzyskanych w okresach z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, lub z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego, w tym kwot minimalnego wynagrodzenia pracowników za okresy zatrudnienia, za które nie zostały udokumentowane wynagrodzenia - był niższy od ostatnio przyjętego do obliczenia podstawy wymiaru emerytury, w związku z tym brak podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła M. B. wnosząc o zmianę decyzji poprzez podwyższenie wysokości świadczenia. Żądała uwzględnienia rzeczywistego wynagrodzenia uzyskiwanego w latach 1967-1968, w tym od 1 czerwca 1967 roku do 31 grudnia 1975 roku, od 1 stycznia 1979 roku do 31 grudnia 1979 roku w miejsce wynagrodzenia minimalnego. Zawniosowała o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków oraz dokumentacji płacowej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2018 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie i nakazał wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa na rzecz adwokat B. B. kwotę 73,80 tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

M. B. urodziła się w dniu (...). Pozostawała w zatrudnieniu w Zakładach (...) w P. w okresie od 1 czerwca 1967 roku do 4 sierpnia 1987 roku i była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, początkowo na pakowni jako składowy, a od 1973 roku świadczyła pracę na dziale mechanicznym jako wydawca narzędzi. Praca była wykonywana na 3 zmiany od poniedziałku do niedzieli. Pracownicy świadczyli pracę w ruchu ciągłym, również w soboty i niedziele. Za niedziele pracownikowi przysługiwał dzień wolny w miesięcznym systemie rozliczeniowym. W niedzielę pracowano po 12 godzin na 2 zmiany- od 6.00 do 18.00 i od 18.00 do 6.00 rano. Wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie ustalane według stawek godzinowych.

Od 1973 roku wnioskodawczyni została zatrudniona na wydziale (...), gdzie pełniła obowiązki na stanowisku wydawcy narzędzi. Praca była wykonywana na 3 zmiany. W roku 1972 lub 1973 system 3-brygadowy uległ modyfikacji na system 4-brygadowy i doszło wówczas do likwidacji 12-godzinnej zmiany w niedzielę. Od tego czasu, zmiana trwała 8 godzin, także w niedzielę.

Na mocy decyzji z dnia 7 lipca 1986 roku organ rentowy ustalił wnioskodawczyni prawo do renty.

Decyzją z dnia 25 kwietnia 1996 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczyni emeryturę od dnia 1 stycznia 1996 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty do ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy tj. 65,35% obliczony z 12 miesięcy, to jest od 1 października 1985 roku do 28 lutego 1987 roku (w najkorzystniejszym wariantcie) i kwotę bazową 666,96 złotych. Emerytura uległa zawieszeniu

jako świadczenie mniej korzystne. Wnioskodawczyni do wniosku o przyznanie emerytury nie przedłożyła żadnych dokumentów potwierdzających wynagrodzenie uzyskane po 1987 roku.

Decyzją z dnia 12 września 2000 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto podstawę wymiaru renty, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 65,35%. Podstawa wymiaru obliczona przez kwotę bazową 666,96 złotych wyniosła 435,66 złotych. Jednocześnie emerytura uległa zawieszeniu, nadal wypłacana była renta jako świadczenie korzystniejsze Rozpoznając wniosek ubezpieczonej z dnia 25 marca 2009 roku w przedmiocie przeliczenia podstawy wymiaru emerytury, organ rentowy dokonał weryfikacji podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem minimalnego wygradzenia za okresy pozostawania przez wnioskodawczynię w stosunku pracy, za które nie przedłożyła dokumentów o wysokości wynagrodzenia. Decyzją z dnia 23 kwietnia 2009 roku organ rentowy odmówił przeliczenia świadczenia podnosząc, że nadal korzystniejszym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru świadczenia był wskaźnik przyjęty do wyliczenia jego wysokości to jest 65,35%.

W dniu 14 listopada 2014 roku M. B. złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do emerytury, załączając dokumenty z Zakładów (...) w P. dotyczące ustalenia wygradzenia od dnia 1 maja 1979 roku, świadectwo pracy z dnia 4 sierpnia 1987 roku, angaże z lat 1968-1973 i pisma byłego pracodawcy.

Rozpoznając powyższy wniosek, w dniu 2 grudnia 2014 roku organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

W toku postępowania Sąd Okręgowy w Lublinie zwrócił się o nadesłanie akt osobowych z okresów zatrudnienia wnioskodawczyni w Zakładach (...) w P..

Organ rentowy, po zapoznaniu się z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych i angażami ubezpieczonej w okresie od 1967 roku do 1975 i za 1979 rok oraz po weryfikacji zaświadczenia (...) za lata 1976-1978 i od 1980-1987, przy założeniu, że wnioskodawczyni pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy 200 godzin miesięcznie (przyjmując zatem hipotetycznie, że wnioskodawczyni średnio w miesiącu pracowała 25 dni po 8 godzin) dokonał przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej. Na podstawie angaży wyliczono wynagrodzenie: od dnia 1 czerwca 1967 roku- 6.930 złotych, za 1968 rok- 13.310 złotych, za 1969 rok - 14.400 złotych, za 1970 rok - 18.240 złotych, za 1971 rok - 19.500 złotych, za 1972 rok - 20.760 złotych, za 1973 rok- 23.420 złotych, za 1974 rok - 25.320 złotych, za 1975 rok - 25.320 złotych, za 1979 rok 42.626 złotych. Na podstawie Rp-7 przyjęto za 1976 rok - 33.248 złotych, za 1977 rok - 34.332 złotych, za 1978 rok - 35.085 złotych, za 1980 rok- 44.798 złotych, za 1981 rok - 53.789 złotych, za 1982 rok - 96.023 złotych, za 1983 rok - 124.846 złotych, za 1984 rok - 129.088 złotych, za 1985 rok - 148.923 złotych, za 1986 rok - 173.852 złotych, za 1987 rok - 103.934 złotych do dnia 4 sierpnia 1987 roku.

Ustalono, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wyniósł 61,68%, zaś z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat, to jest z okresu od 1976 do 1995 - 64,02% (za lata 1976-1985). Dokonując przeliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy, ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, który wyniósł 61,68%, natomiast z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych to jest z okresu od 1967 do 1986 - 64,93% (za lata 1970-1979).

Wyliczone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru były niższe od dotychczas ustalonego to jest 65,35% wyliczonego z 12 miesięcy (okresu od 1 października 1985 roku do 28 lutego 1987 roku). Do ustalenia renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 5 sierpnia 1987 roku przyjęto kwotę bazową 717,16 złotych, zaś do ustalenia prawa do emerytury tj. od dnia 1 stycznia 1996 roku przyjęto kwotę bazową 717,16 złotych. Ustalona wysokość świadczenia rentowego i emerytalnego według powyższych wskaźników byłaby niższa od dotychczas wypłacanego.

Z przedłożonych przez wnioskodawczynię tzw. pasków płac (k. 87, k. 140 a.s.) wynikało, że „pasek wynagrodzenia” z kwotą 4380 złotych brutto dotyczył nagrody z funduszu 0,5, od której była odprowadzana składka ZUS. Na pasku za miesiąc luty 1987 roku została wykazana kwota w wysokości 2176 złotych tytułem płacy zasadniczej za 32 godziny

pracy x 68 stawka za godz.=2176 złotych, deputat węglowy w kwocie 680 złotych, dodatek szkodliwy w kwocie 983 złotych. Na pasku zostało wykazane wynagrodzenie w kwocie 3839 złotych brutto. Wszystkie wskazane powyżej kwoty zostały uwzględnione w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (...) wystawionym przez Zakłady (...) w P. za okres 1980-1987 dla wnioskodawczynie M. B.. Kwoty te zostały także uwzględnione przez organ rentowy w podstawie wymiaru emerytury wnioskodawczynie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o wskazane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego oraz w aktach sądowych, w tym o dokumenty z akt osobowych z okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w P.. Sąd uznał za wiarygodne przedłożone przez wnioskodawczynię „paski wynagrodzeń”. Kwoty w nich wykazane zostały już jednak uwzględnione w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (...) wystawionym przez Zakłady (...) w P. za okres 1980-1987. Zostały także uwzględnione przez organ rentowy w postawie wymiaru emerytury wnioskodawczynie.

Zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 20 listopada 2014 roku oraz z dnia 26 maja 2017 roku zostały sporządzone na podstawie list płac i kart zasiłkowych.

Wnioskodawczynie nie podnosiła, które z kwot w nich wskazanych, w jej ocenie, zostały ustalone w sposób nieprawidłowy, nie wskazała również na czym owa nieprawidłowość miałyby polegać, skoro jednocześnie powoływała się na dane wynikające z „pasków wynagrodzeń”, które stanowiły podstawę ustalenia kwot wynagrodzeń w zaświadczeniach (...). Autentyczność wskazanych dokumentów w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. W ocenie Sądu, miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Kwoty wynagrodzeń uzyskiwane przez wnioskodawczynię w latach 1980-1987 zostały uwidocznione w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (...), przedłożonym organowi rentowemu (por. pismo Grupy (...) S.A. w P. z dnia 4 czerwca 2017 roku k. 139 a.s.). Nie można przy tym obecnie zweryfikować danych zawartych w (...), gdyż nie zachowały się listy płac i karty zasiłkowe za lata 1967-1979. Dokumentacja płacowa była bowiem przechowywana przez byłego pracodawcę wnioskodawczynie przez okres dwunastu lat, po czym dokumenty te zostały zniszczone.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczynie i świadków co do okoliczności dotyczących miejsca, okresu, rodzaju wykonywanych obowiązków pracowniczych, a także systemu pracy, w jakim M. B. była zatrudniona. Sąd miał na uwadze, że wszyscy przesłuchani w toku postępowania świadkowie byli w przeszłości pracownikami Zakładów (...) w P., w związku z czym zgodnie przedstawiali specyfikę trybu pracy w zakładzie oraz zasady wynagradzania pracowników. Świadczenie ci, z uwagi na znaczny upływ czasu, nie wskazywali jednak, nawet w sposób zbliżony, wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawczynię w spornych okresach. W ocenie Sądu, z uwagi na brak dokumentacji płacowej, wnioskodawczynie nie zdołała wykazać za pomocą zeznań świadków w sposób precyzyjny i pewny, ilości przepracowanych godzin w miesiącu oraz wysokości stawki godzinowej. M. B. wywodziła, że przez cały okres zatrudnienia otrzymywała wynagrodzenie ustalone według stawki godzinowej. Świadczenie nie byli w stanie wskazać wysokości otrzymywanej przez wnioskodawczynię premii. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku dowodowego o powołanie biegłego z zakresu spraw kadrowo-płacowych. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym ubezpieczona nie przedstawiła bowiem dokumentacji z okresu zatrudnienia, która mogłyby podważyć prawidłowość wyliczeń dokonanych przez organ rentowy. Wynagrodzenia ujęte w przedstawionych przez nią „paskach wynagrodzeń” zostały przez organ uwzględnione przy ustalaniu wysokości emerytury. Wartości, które organ rentowy zastosował przy dokonywaniu obliczenia wysokości świadczenia zostały obliczone po poddaniu analizie przedłożonych przez odwołującą i zachowanych dokumentów. Brak było przy tym możliwości obliczenia wynagrodzenia wnioskodawczynie według stawki godzinowej, ponieważ M. B. nie wykazała, ile godzin miesięcznie przepracowała w poszczególnych miesiącach. Weryfikując prawidłowość zaskarżonej decyzji, Sąd Okręgowy nie dostrzegł przy tym błędów rachunkowych w dokonanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyliczeniach.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie M. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2017, poz. 1383 ze zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Powołany wyżej przepis umożliwia wznowienie postępowania na wniosek lub z urzędu w przedmiocie prawa lub wysokości świadczenia w sytuacji przedłożenia nowych dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował w poprzednim postępowaniu, oraz ujawnienia okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, a nie uwzględnionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z dyspozycją art. 111 ustawy, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W myśl art. 15 ust. 1 powołanej wyżej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art. 15 ust. 2a).

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011, Nr 237, poz. 1412 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku obowiązuje od 23 listopada 2011 roku i ma zastosowanie do wniosków w sprawach świadczeń złożonych od daty jego wejścia w życie. Zastąpiło ono rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. 1983, Nr 10, poz. 49 ze zm.), które dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określało w sposób podobny. I tak zgodnie z § 20 punkt 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników były zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków. Orzeczenia Sądu Najwyższego, jakie zapadły jeszcze na gruncie rozporządzenia Rady

Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku są zgodne co do tego, że regulacja zawarta w § 20 rozporządzenia wyznacza jedynie kierunek postępowania dowodowego, natomiast nie oznacza, że wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być ustalona w inny sposób tak przy pomocy dostępnych pisemnych środków dowodowych, pochodzących od pracodawcy, a nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, opublikowane w: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 1998, Nr 11, poz. 342; Legalis numer 31424, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 roku, I UK 179/06, niepublikowany).

Sąd wskazał, że wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku, III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W ocenie Sądu Okręgowego, zachowane w aktach osobowych odwołującej się dokumenty, przedłożone zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (...) (zawierające takie same wartości - k. 150 a.s., k. 94 akt ZUS), w których uwidoczniono kwoty wynagrodzeń uzyskiwane przez wnioskodawczynię w latach 1980-1987, nadto dostarczone w toku postępowania przez odwołującą paski wynagrodzeń, nie dawały podstawy do ustalenia w sposób odmienny wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawczynię w spornych okresach.

W rozpoznawanej sprawie odwołująca nie przedłożyła bowiem nowych dowodów, potwierdzających uzyskiwanie wynagrodzenia w wyższej wysokości, aniżeli ustalonej przez organ rentowy.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że wnioskodawczyni nie pracowała po przyznaniu jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ani po przyznaniu jej prawa do emerytury. Wynagrodzenie przyjęte do przeliczenia emerytury przypadło w całości przed nabyciem prawa do tego świadczenia, dlatego też prawidłowo do obliczenia świadczenia przyjęto kwotę bazową na dzień nabycia prawa do świadczenia emerytalnego to jest 717,16 złotych.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru do emerytury z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wyniósł: 61,68%, zaś z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy w którym przyznano prawo do emerytury, tj. z okresu od 1976 do 1995 wyniósł - 64,02% (lata 1976-1985) i prawidłowo został ustalony z okresu 20 lat poprzedzających datę nabycia prawa do emerytury, tj. od 1996 roku wstecz.

W przypadku przeliczenia renty, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wyniósł 61,68%, z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy w którym przyznano prawo do renty tj. z okresu od 1986 wyniósł 64,93% (lata 1970-1979).

Wyliczone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru były niższe od dotychczas ustalonego, to jest 65,35% wyliczonego z 12 miesięcy, tj. z okresu od 1 października 1985 roku do 28 lutego 1987 roku. Do ustalenia renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 5 sierpnia 1987 roku prawidłowo przyjęto kwotę bazową 717,16 złotych. Do przeliczenia podstawy wymiaru za rok 1978 przyjęto wynagrodzenie wykazane w (...) wystawionym przez Zakłady (...) S.A w P..

Postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd, w szczególności zgromadzona w toku tego postępowania zachowana dokumentacja kadrowo-płacowa nie pozwoliły tym samym na uwzględnienie do ponownego przeliczenia emerytury wynagrodzeń w innym rozmiarze.

Z powyższych względów zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja była trafna, zaś odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 roku (Dz.U. Nr 163, poz. 1348), w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia odwołania. Na podstawie § 2 ust. 3 tego rozporządzenia Sąd Okręgowy podwyższył kwotę 60 zł o stawkę podatku VAT od towarów i usług.

Apelację od powyższego wyroku wniósł w imieniu wnioskodawczyni jej pełnomocnik zaskarżając wyrok w zakresie punktu I.

Apelacje zarzuca: naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i zasadami doświadczenia życiowego oceną materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że w okresach 15.09.1957 – 31.08.1958, 1.06.1967 – 31.12.1975 oraz w 1979 roku wnioskodawczyni przysługiwało minimalne wynagrodzenie za pracę, podczas gdy z zachowanej dokumentacji za pozostałe przepracowane lata wyinterpretować można ze M. B. przysługiwało wynagrodzenie wyższe od minimalnego i było zbliżone do tego w latach 80,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i zasadami doświadczenia życiowego oceną materiału dowodowego polegającą na niemal całkowitym pominięciu zeznań wnioskodawczyni która informowała o zasadach jej wynagrodzenia oraz czasie pracy, co skutkowało założeniem, że w okresach 15.09.1957–31.08.1958, 1.06.1967–31.12.1975 oraz w 1979 roku wnioskodawczyni przysługiwało minimalne wynagrodzenie za pracę.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przeliczenie wnioskodawczyni podstawy wymiaru ostatnio przyjętej renty oraz emerytury, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie przedstawiając logiczną argumentację prawną. Ustalenia sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Dokonując oceny zebranego materiału dowodowego, sąd uzasadnił swoje stanowisko w sposób przekonujący. Wbrew twierdzeniom skarżącego ocena ta nie narusza art. 233 § 1 k.p.c.

Wskazać należy, że dla celów ustalenia wysokości zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru świadczenia koniecznym jest, aby dowody przedstawione przez stronę nie budziły wątpliwości, były spójne, precyzyjne oraz aby zawierały pewne informacje co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97, LEX nr 34199). Wprawdzie w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego w postępowaniu emerytalno-rentowym, jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych i pewnych przesłankach. W wyroku z dnia 28 października 2008 r., III AUa 560/08 (LEX nr 468584) Sąd Apelacyjny w Szczecinie stwierdził, że w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowo-emerytalnego lub wysokość tego świadczenia, wymaga się dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych oraz precyzyjnych - potwierdzających czy uprawdopodobniających w stopniu granicznym z pewnością nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy. Nie jest możliwe wyliczenie wysokości wynagrodzenia, a w konsekwencji wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika wysokości

podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśredniane, przybliżone. Do ustalenia wysokości emerytury winna być przyjmowana faktyczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy uznać należało, że żądanie strony apelującej w zakresie ustalenia wysokości jej emerytury na podstawie wyższego niż przyjął organ rentowy wynagrodzenia było bezzasadne. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym ubezpieczona nie przedstawiła dokumentacji z okresu zatrudnienia, która mogłaby podważyć prawidłowość wyliczeń dokonanych przez organ rentowy. Wynagrodzenia ujęte w przedstawionych przez nią „paskach wynagrodzeń” zostały przez organ uwzględnione przy ustalaniu wysokości emerytury. Wartości, które organ rentowy zastosował przy dokonywaniu obliczenia wysokości świadczenia zostały obliczone po poddaniu analizie przedłożonych przez odwołującą i zachowanych dokumentów.

W tym stanie rzeczy, wbrew twierdzeniom apelacji, zeznania wnioskodawczyni nie mogły być podstawą ustalania wysokości jej wynagrodzeń. Mieć należy na względzie, że przesłuchani świadkowie, nie wskazywali, nawet w sposób zbliżony, wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawczynię w spornych okresach.

Jak wynika z ustaleń sądu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wyniósł 61,68%, zaś z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat, 64,02%. Dokonując przeliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy, ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, który wyniósł 61,68%, natomiast z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych to jest z okresu od 1967 do 1986 - 64,93% (za lata 1970-1979).

Wyliczone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru były niższe od dotychczas ustalonego to jest 65,35% wyliczonego z 12 miesięcy (okresu od 1 października 1985 roku do 28 lutego 1987 roku). Ustalona wysokość świadczenia rentowego i emerytalnego według powyższych wskaźników byłaby niższa od dotychczas wypłacanego.

Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez zainteresowanego, która niekoniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia, w sytuacji gdy co do niektórych składników wynagrodzenia nie zostaną przedstawione wystarczające dowody. Oznacza to konieczność uwzględnienia tylko takich składników, których wysokość jest wykazana, bez szacunków co do pozostałych. Nie ma możliwości szacunkowego, hipotetycznego określania wysokości wynagrodzenia. Celem postępowania dowodowego, a ciężar dowodu obciąża ubezpieczonego, jest wykazanie rzeczywistej wysokości wynagrodzenia za pracę w spornym okresie. Tym samym wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami zaś apelacja wnioskodawczyni, jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonej ustanowionego z urzędu Sąd ustalił na podstawie § 16 ust. 1 pkt 2 Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.